

Chapter 3. Momentum Aktarımı İlkeleri ve Uygulamaları

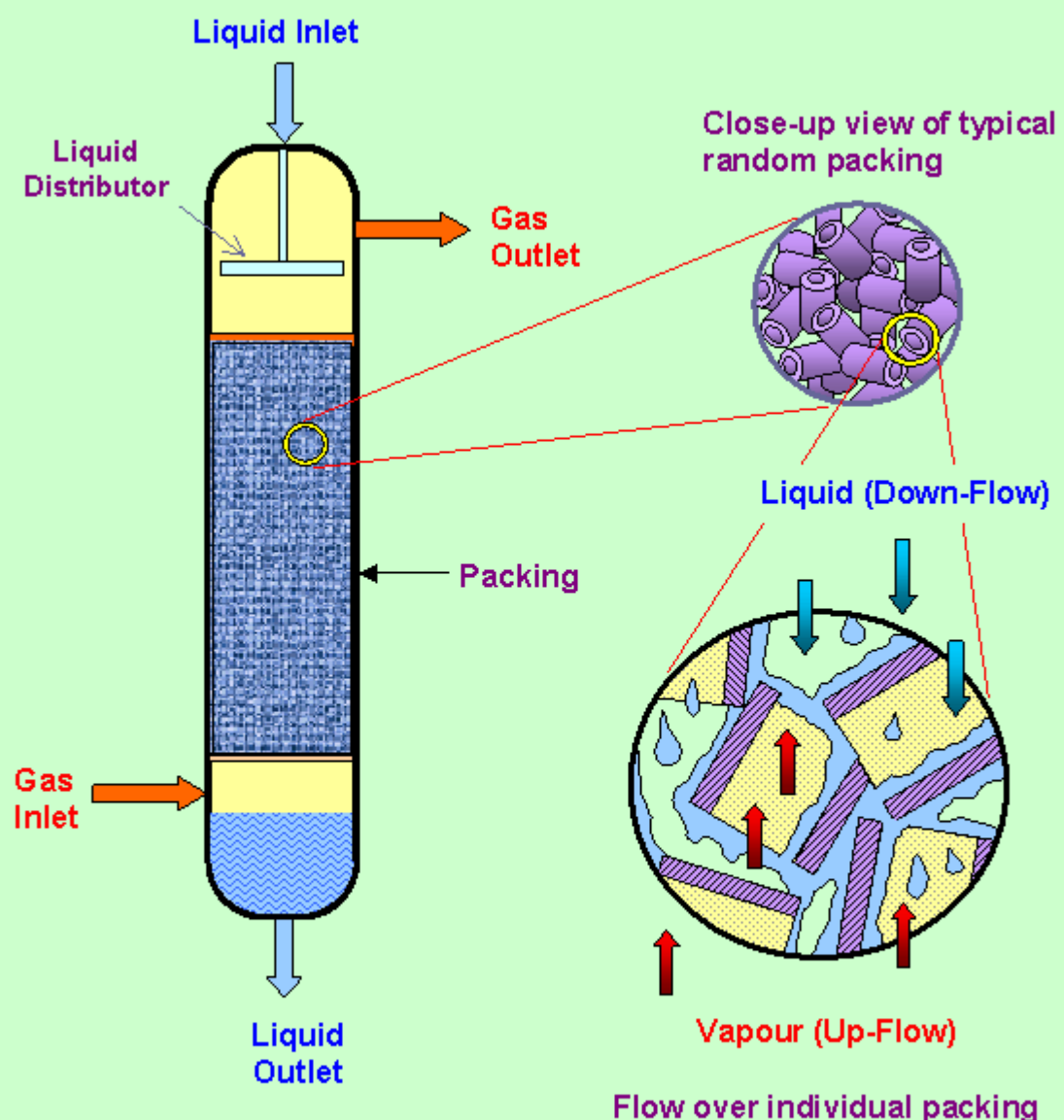
1) BATIK OBJELER ÜZERİNDE (ETRAFINDA) AKIŞ

2) DOLGULU YATAKLARDA AKIŞ

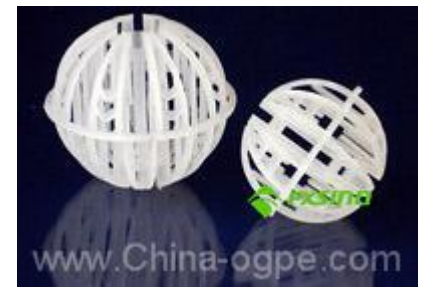
3) AKIŞKAN YATAKLARDA AKIŞ

Dolgulu Yataklarda Akış (Flow in Packed Bed)

- ▶ Kimya ve Gıda Mühendisliğinde, kolonlarda veya reaktörlerde kullanılan bir yapıdır.
- ▶ Dolgulu yatak kolonlar veya reaktörler, içerisinde dolgu malzemesi olan ve böylece iki değişik fazdaki materyalin daha iyi temas etmesini sağlayan yapılardır.
- ▶ Absorption (soğurma), distilasyon gibi ayırma işlemlerinde kullanıldığı gibi, reaktörlerde reaksiyon verimini arttırmak için kullanılan bir yöntemdir.

Dolgu malzemesi

- ▶ Dolgu malzemesi prosesin türüne göre değişik geometrilere ve ölçülerde çelik, plastik, seramik malzemeler olabilir.

Dolgulu yataklarda akış

- ▶ Dolgulu yataklardaki akış eşitliklerinin türetilmesi için dolgu malzemeleri için belirli geometrik bağıntılar kullanılır.

- ▶ Boşluk kesri: (void fraction)

$$\varepsilon = \frac{\text{Yataktaki boşlukların toplam hacmi}}{\text{Yatağın toplam hacmi}}$$

- ▶ Taneciğin (dolgu malzemesinin) özgül yüzey alanı (specific surface of a particle): a_v (m^{-1})

$$a_v = \frac{S_p}{V_p}$$

S_p : taneciğin yüzey alanı (m^2)

V_p : taneciğin hacmi (m^3)

- ▶ Küresel bir tanecik için özgül yüzey alanı:

$$a_v = \frac{4\pi r^2}{\frac{4}{3}\pi r^3} = \frac{3}{r} = \frac{3}{\frac{D_p}{2}} = \frac{6}{D_p}$$

- ▶ Küresel olmayan dolgu malzemeleri için etkin tanecik çapı (effective particle diameter): (m)

$$D_p = \frac{6}{a_v}$$

- ▶ ϵ : dolgulu yatakdaki boşlukların kesri
- ▶ $(1 - \epsilon)$: dolgulu yatakdaki tanecikler tarafından doldurulan hacim kesri olduğuna göre

$$a = a_v (1 - \epsilon) = \frac{6}{D_p} (1 - \epsilon)$$

a: toplam tanecik yüzey alanı (m^{-1})
yatağın toplam hacmi

Örnek 3.1–3

► Bir dolgulu yatağın dolgu malzemesi $D=0.02$ m çapında ve $h= D$ uzunluğunda silindirlerdir. Tüm dolgulu yatağın yoğunluğu 962 kg/m^3 ve katı silindirlerin yoğunluğu 1600 kg/m^3 olduğuna göre:

- Boşluk kesrini (fraksiyonu) hesaplayınız
- Parçacıkların etkin çapını hesaplayınız
- a değerini hesaplayınız

Not: birim hacimdeki dolgulu yatak için hesaplamaları yapınız.